

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 19. Теорія та методика логіко-математичного розвитку
дітей дошкільного віку**

Освітньої програми:

Рівня вищої освіти:

на здобуття освітнього ступеню:

за спеціальністю:

галузі знань:

Дошкільна освіта

першого (бакалаврського)

бакалавра

012 Дошкільна освіта

01 Освіта / Педагогіка

Робоча програма: Теорія та методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку (2 курс), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта

Розробник: к.пед.н., доц. Пагута Т. І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

Протокол №1 від 27 серпня 2021 року

Завідувачка кафедри доц. Мельничук Л. Б.

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету
Протокол №1 від 27 серпня 2021 року

Голова доц. Соїко І. М.

Гарант освітньо-професійної програми Дошкільна освіта доц. Пагута Т. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
<p>Кількість кредитів – 4 / 4</p> <p>Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) – 120/120</p> <p>Кількість змістових модулів – 2</p>	<p>Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</p> <p>Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка</p> <p>Спеціальність: 012 Дошкільна освіта</p>	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		3-4-й	3-4-й
		Лекції	
		год. 10/10	год.4/4
		Практичні, семінарські	
		год. 10/10	год.4/2
		Лабораторні	
		год. /20	год. 4/2
		Самостійна робота	
		год. 60	100 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю 4-й семестр: іспит			

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 012 Дошкільна освіта за освітньо-професійною програмою Дошкільна освіта.

Основною метою курсу «Теорія та методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку» є формування професійної компетентності студентів з керівництва логіко-математичним розвитком дошкільників.

Завдання: Пізнавальні:

- Сприяти міцному усвідомленому засвоєнню студентами змісту і суті курсу «Теорія та методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку», розумінню ролі вихователя у цьому процесі;
- Показати дошкільний навчальний заклад як розвивальне середовище з метою логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку;
- Ознайомити студентів із змістом логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку, методами, формами і засобами навчання.
- Сформувати у студентів загальне уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.

Розвивальні:

- Сприяти розвитку особистості майбутнього педагога, розвитку його культури, ерудиції, логічного мислення, вміння здійснювати аналіз та синтез;

Виховні:

- Виховання в студентів соціальної активності, намагання керуватися в практичній діяльності принципами загальнолюдської моралі, сумлінного ставлення до професії, прагнення до творчості.

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теорія та методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку» студенти, майбутні вихователі закладів дошкільної освіти, **набувають таких програмних компетентностей: ЗК (загальні компетентності), ФК (фахові компетентності).**

Загальні компетентності :

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності :

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

Результати навчання за дисципліною

Опанування дисципліною «Теорія та методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку» забезпечить наступні результати :

ПР-01 - Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з

дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-04 - Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку

ПР-07 - Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-18 - Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природноєкологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»

Тема 1. Теоретичні засади логіко-математичного розвитку дошкільників як складової системи педагогічних наук

Логіко-математичний розвиток в системі педагогічних наук. Завдання логіко-математичного розвитку: формування системи елементарних математичних уявлень у дошкільників; формування передумов математичного мислення і окремих логічних структур мислення, підготовка дошкільників до застосування мисленнєвих операцій, необхідних для оволодіння математикою в школі та загального розумового розвитку; формування сенсорних еталонів та процесів; збагачення словника й удосконалення зв'язного мовлення; формування початкових форм навчальної діяльності.

Основні поняття дисципліни: логіка, математика, логіко-математичний розвиток, логіко-математична компетентність, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, узагальнення, формування елементарних математичних уявлень, величина, форма, число, цифра, лічба, простір, час.

Джерела розвитку методики логіко-математичного розвитку: народна математика, ідеї видатних педагогів минулого; експериментальні психолого-педагогічні дослідження; передовий педагогічний досвід; дані інших наук. Взаємозв'язок між логіко-математичним розвитком та логікою, філософією, математикою, психологією, педагогікою, методикою викладання математики в початкових класах та іншими методиками.

Література: Основна: 1-10,13-16

Додаткова: 7-9, 15,16, 20, 23, 30, 32-35, 43, 49, 53, 55-63, 67, 69, 78-80

Інформаційні ресурси: 2, 5, 6, 8-10

Тема 2. Організація роботи щодо логіко-математичного розвитку дошкільників

Загальнодидактичні принципи логіко-математичного розвитку: розвиваючого (виховуючого) навчання; його науковості; зв'язку з життям; доступності для дітей; наочності; систематичності, послідовності і міцності засвоєння знань; індивідуального підходу до дітей; свідомості і активності засвоєння знань. Зміст логіко-математичного розвитку дошкільників. Роль дидактичних засобів у логіко-математичному розвитку дітей. Лепбук, розумні іграшки як засіб логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку. Методи логіко-математичного розвитку: практичні (вправи, досліди, ігри); наочні (демонстрація об'єктів та ілюстрація, спостереження, показ, розгляд таблиць, моделей); словесні (розповідання, бесіда, пояснення, словесні дидактичні ігри). Прийоми: демонстрація вихователем способу дії в поєднанні з поясненням; інструкція по виконанню самостійних завдань; пояснення, роз'яснення, вказівки; запитання; словесні звіти дітей; контроль і оцінка. Форма організації навчання як спільна діяльність педагога і дітей, що здійснюється в певному порядку й встановленому режимі. Фронтальні, групові, індивідуально-групові, індивідуальні форми організації навчання елементам математики. Роль спостережень, розваг, гурткової роботи в логіко-математичному розвитку дошкільників. Значення занять з логіко-математичного розвитку. Види занять за дидактичними цілями: заняття на повідомлення дітям нових знань;

заняття на закріплення і систематизацію накопичено-організованого і стихійного досвіду дітей; контрольні; комплексні; інтегровані. Типи занять з логіко-математичного розвитку: заняття у формі дидактичних ігор; заняття у формі дидактичних вправ; заняття у формі дидактичних ігор і вправ. Структура занять, її залежність від об'єму і змісту програмного матеріалу, завдань, вікових особливостей дітей, виду і типу занять.

Література: Основна: 1-16

Додаткова: 1-3, 6, 10-14, 18, 23, 24, 36-41, 43-47, 50-54, 57-67, 71-77, 89

Інформаційні ресурси: 1-6, 8-15

Змістовий модуль 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 3. Методика ознайомлення дошкільників з множиною

Встановлення поелементної відповідності двох множин, відношення «багато», «мало», «більше», «менше». Операції з множинами: об'єднання, вилучення частини множника. Групування множин за різними ознаками. Особливості сприймання і відтворення кількості предметів дітьми раннього і дошкільного віку. Завдання і зміст формування у дітей уявлень про множину. Методика формування уявлень про множину.

Література: Основна: 1-16

Додаткова: 10, 13, 21, 27, 43, 62, 75

Інформаційні ресурси: 1,2,4-6, 9-11, 13, 14

Тема 4. Методика формування уявлень про величину і вимірювання величин

Поняття про величину предметів, властивості величин. Особливості сприйняття величин предметів дітьми раннього та дошкільного віку. Значення та завдання ознайомлення дошкільників з розмірами предметів в різних вікових групах. Методичні прийоми формування уявлень про величину. Поняття вимірювання. Значення та завдання навчання дітей елементам вимірювальної діяльності. Зміст основних понять, які формуються на основі вимірювання величини. Навчання дітей елементам вимірювальної діяльності, ознайомлення дітей із народними мірами вимірювання. Використання вимірювальної діяльності для розвитку математичних уявлень дітей.

Література: Основна: 1-16

Додаткова: 2, 4, 10-14, 17, 34, 43, 47, 62, 75-77

Інформаційні ресурси: 1,2,4-6, 9-11, 13, 14

Тема 5. Методика формування уявлень про форму і геометричну фігуру

Поняття форми та геометричної фігури. Особливості сприйняття форми предметів та геометричних фігур дітьми раннього та дошкільного віку. Значення та завдання формування уявлень про форму та геометричні фігури. Засоби ознайомлення з формою та геометричними фігурами. Методика ознайомлення дітей з геометричними фігурами та формою предметів в різних вікових групах дитячого садка. Класифікація геометричних фігур за якісними ознаками та чисельністю.

Література: Основна: 1-16

Додаткова: 2,10-12, 14, 26, 29, 42, 43, 72, 74-77, 87

Інформаційні ресурси: 1-6, 8-14

Тема 6. Методика формування просторових уявлень

Поняття простору. Просторові уявлення та просторова орієнтація. Сприйняття простору дітьми раннього віку. Особливості орієнтації на місцевості. Особливості сприйняття дітьми дошкільного віку просторового розміщення предметів «від себе» і «від об'єктів». Особливості сприймання дітьми дошкільного віку просторових відношень між предметами. Завдання та значення формування у дітей уявлень та понять про простір. Умови формування просторових уявлень. Особливості формування уявлень про простір залежно від віку дітей. Роль групи у формуванні просторових уявлень.

Література: Основна: 1-16

Додаткова: 10-13, 28, 48, 62, 71, 75-77, 86

Інформаційні ресурси: 1-15

Тема 7. Методика формування часових уявлень

Час та його властивості. Особливості сприйняття часу дітьми раннього та дошкільного віку. Значення та завдання формування часових уявлень. Зміст формування уявлень і понять про час. Методичні прийоми ознайомлення дітей з системою мір часу: доба, тиждень, місяць, рік. Розвиток «відчуття» часу у дітей старшого дошкільного віку, здібності планувати в часі діяльність, регулювати теми та режим роботи.

Література: Основна: 1-16

Додаткова: 10-12, 22, 25, 43, 44, 62, 75-77, 82-84, 88

Інформаційні ресурси: 1-6, 8-14

Тема 8. Методика формування уявлень у дошкільників про число та лічбу.

Поняття числа, лічби, різноманітні системи числення. Розвиток у дітей дошкільного віку уявлень про число. Етапи лічильної діяльності. Розвиток уявлень про натуральний ряд чисел. Завдання навчання дітей лічби в різних вікових групах. Навчання дітей дошкільного віку кількісній лічбі. Диференціювання процесу лічби від підсумку лічби. Утворення числа на основі порівняння множин. Взаємозалежність чисел у натуральному ряду, лічба за участю різних аналізаторів. Порядкова лічба, її відмінність від кількісної. Ознайомлення з цифрами. Склад чисел з одиниць та двох менших чисел.

Література: Основна: 1-16

Додаткова: 2-4, 10-13, 21, 27, 31, 43, 62, 70, 75-77

Інформаційні ресурси: 1,2,4-6, 9-11, 13, 14

Тема 9. Методика навчання дітей старшого дошкільного віку обчисленню

Особливості ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з обчислювальною діяльністю. Роль прикладів та задач в розумінні сутності арифметичних дій. Види та типи математичних задач, які розв'язують дошкільники. Послідовні етапи та методичні прийоми в навчанні рішення арифметичних задач та прикладів.

Література: Основна: 1-16

Додаткова: 12, 13, 35, 49, 65, 77, 79, 90

Інформаційні ресурси: 1,2,4-6, 9-11, 13, 14

Тема 10. Планування роботи з логіко-математичного розвитку дошкільників та співпраця із сім'єю

Вимоги сучасної початкової школи до математичної підготовки дітей в дитячому садку. Діагностування логіко-математичного розвитку дітей, що відвідували заклад дошкільної освіти. Наступність у змісті та методах навчання математики. Комплексні та парціальні програми логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку. Значення планування і обліку роботи. Види та форми планування. Зміст календарного та перспективного планів. Взаємодія сім'ї та закладу дошкільної освіти в логіко-математичному розвитку дошкільника.

Література: Основна: 1-16

Додаткова: 5, 13, 62, 67, 68, 78, 85

Інформаційні ресурси: 1-6, 8-14

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»												
Тема 1. Теоретичні засади логіко-математичного розвитку дошкільників як складової системи педагогічних наук	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 2. Організація роботи щодо логіко-математичного розвитку дошкільників	12	2	2			8	12					12
Разом за змістовим модулем 1	24	4	4			16	24	2	2			20
Змістовий модуль 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ												
Тема 3. Методика ознайомлення дошкільників з множиною	12	2	2	2		6	12	2				10
Тема 4. Методика формування уявлень про величину і вимірювання величин	12	2	2	4		4	12		2			10
Тема 5. Методика формування уявлень про форму і геометричну фігуру	12	2	2	4		6	12		2			12
Тема 6. Методика формування просторових уявлень	12	2	2	2		4	12	2		2		8
Тема 7. Методика формування часових уявлень	12	2	2	2		4	12			2		10
Тема 8. Методика формування уявлень у дошкільників про число та лічбу.	12	2	2	4		6	12	2		2		8
Тема 9. Методика навчання дітей	12	2	2	2		6	12					12

старшого дошкільного віку обчисленню												
Тема 10. Планування роботи з логіко-математичного розвитку дошкільників та співпраця із сім'єю	12	2	2			8	12					12
Разом за змістовим модулем 2	96	16	16	20		42	96	6	4	6		80
Усього годин	120	20	20	20		58	120	8	6	6		100

5. Теми практичних занять

5. Теми практичних занять (3 семестр)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні засади логіко-математичного розвитку дошкільників як складової системи педагогічних наук	2/2
2	Організація роботи щодо логіко-математичного розвитку дошкільників	2/
3	Методика ознайомлення дошкільників з множиною	2/
4	Методика формування уявлень про величину і вимірювання величин	2/2
5	Методика формування уявлень про форму і геометричну фігуру	2/2
	Разом	10/6

Теми практичних занять (4 семестр)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методика формування просторових уявлень	2/
2	Методика формування часових уявлень	2/
3	Методика формування уявлень у дошкільників про число та лічбу.	2/
4	Методика навчання дітей старшого дошкільного віку обчисленню	2/
5	Планування роботи з логіко-математичного розвитку дошкільників та співпраця із сім'єю	2/
	Разом	10/

6. Теми лабораторних занять (4 семестр)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методика ознайомлення дошкільників з множиною	2/
2	Методика формування уявлень про величину і вимірювання величин	4/
3	Методика формування уявлень про форму і геометричну фігуру	4/
4	Методика формування просторових уявлень	2/2
5	Методика формування часових уявлень	4/2
6	Методика формування уявлень у дошкільників про число та лічбу.	4/2
7	Методика навчання дітей старшого дошкільного віку обчисленню	2/
	Разом	20/6

№ з/п	Назва теми	Форми контролю	Кількість годин
1.	Теоретичні засади логіко-математичного розвитку дошкільників як складової системи педагогічних наук	Мультимедійна презентація «Вклад у розвиток теорії та методики логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку одного з науковців (вибір персоналії: С. Ф. Русова, Є. І. Тихєєва, Ф. Н. Блехер, Г. М. Леушина, Н. А. Менчинська, О. К. Грибанова, З. Є. Лебедева, Л. І. Зайцева, Н. І. Баглаєва, Л. В. Артемова, Г. В. Белошиста, І. Б. Стеценко, В. А. Старченко, К. Й. Щербакова, О.О. Фунтикова та ін.). - за бажанням студента). Започаткувати ведення словника основних термінів дисципліни, визначення яких потрібно знати напам'ять. Започаткувати створення портфоліо за кожним напрямом роботи з логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку: добір методичних розробок занять з логіко-математичного розвитку, зразки та моделі наочності для різних форм роботи, літературно-художній матеріал математичного змісту, виготовлені леп-буки (розробки за кожною складовою частиною змісту програми: число, кількість і лічба, величина, форма і геометричні фігури, ознайомлення з часом, ознайомлення з простором, арифметичні задачі).	6/10
2.	Організація роботи щодо логіко-математичного розвитку дошкільників	Виготовлення наочності по ознайомленню дошкільників з логіко-математичними поняттями Письмовий аналіз освітньої лінії Базового компонента дошкільної освіти «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»	6/10
3.	Методика ознайомлення дошкільників з множиною	Лепбук по темі Конспект заняття з наочністю по темі «Ознайомлення з поняттями «один», «багато»», дидактичні ігри по темі	6/10
4.	Методика формування уявлень про величину і вимірювання величин	Лепбук по темі Конспект заняття з наочністю по темі «Ознайомлення з величинами та їх вимірювання», дидактичні ігри	6/10

		по темі	
5.	Методика формування уявлень про форму і геометричну фігуру	Лепбук по темі Конспект заняття з наочністю по темі «Ознайомлення з формою чи геометричною фігурою», дидактичні ігри по темі. Підібрати художній матеріал для їх означень (загадки, віршики, казки).	6/10
6.	Методика формування просторових уявлень	Лепбук по темі Конспект заняття з наочністю по темі «Формування просторових уявлень», дидактичні ігри по темі	6/10
7.	Методика формування часових уявлень	Лепбук по темі Конспект заняття з наочністю по темі «Формування часових уявлень», дидактичні ігри по темі, Підібрати художній матеріал для їх означень (загадки, приказки, віршики, прислів'я, казки).	6/10
8.	Методика формування уявлень у дошкільників про число та лічбу.	Лепбук по темі Конспекти заняття з наочністю по темі «Ознайомлення з порядковою та кількісною лічбою», «Ознайомлення з числом і цифрою», дидактичні ігри по темі Підібрати художній матеріал для їх означень (загадки, віршики, прислів'я, казки).	6/10
9.	Методика навчання дітей старшого дошкільного віку обчисленню	Лепбук по темі Конспект заняття з наочністю по темі «Ознайомлення із розв'язуванням арифметичних задач та виконання обчислювальної діяльності». Підібрати п'ять простих задач ілюстрацій.	6/10
10.	Планування роботи з логіко-математичного розвитку дошкільників та співпраця із сім'єю	Аналіз змісту логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку комплексних, парціальних програм та програми першого класу НУШ Виготовити папку-пересувку «Логіко-математичний розвиток дошкільника в сім'ї» Завдання для діагностики логіко-математичного розвитку дітей старшого дошкільного віку. План роботи з логіко-математичного розвитку дітей (.....) року життя на рік.	6/10
	Разом		60/100

Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ (3 семестр)				
Тема 1. Теоретичні засади логіко-математичного розвитку дошкільників як складової системи педагогічних наук	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	<p>Експрес опитування</p> <p>Мультимедійна презентація «Вклад у розвиток теорії та методики логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку одного з науковців (вибір персоналії: С. Ф. Русова, Є. І. Тихеева, Ф. Н. Блехер, Г. М. Леушина, Н. А. Менчинська, О. К. Грибанова, З. Є. Лебедева, Л. І. Зайцева, Н. І. Баглаєва, Л. В. Артемова, Г. В. Белошиста, І. Б. Стеценко, В. А. Старченко, К. Й. Щербакова, О.О. Фунтикова та ін.). - за бажанням студента).</p> <p>Започаткувати ведення словника основних термінів дисципліни, визначення яких потрібно знати напам'ять.</p> <p>Започаткувати створення портфоліо за кожним напрямом роботи з логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку: добір методичних розробок занять з логіко-математичного розвитку, зразки та</p>	<p>Основна: 1-10,13-16</p> <p>Додаткова: 7-9, 15,16, 20, 23, 30, 32-35, 43, 49, 53, 55-63, 67, 69, 78-80</p> <p>Інформаційні ресурси: 2, 5, 6, 8-10</p>	6

		<p>моделі наочності для різних форм роботи, літературно-художній матеріал</p> <p>математичного змісту, виготовлені леп-буки (розробки за кожною складовою частиною змісту програми: число, кількість і лічба, величина, форма і геометричні фігури, ознайомлення з часом, ознайомлення з простором, арифметичні задачі).</p>		
<p>Тема 2. Організація роботи щодо логіко-математичного розвитку дошкільників</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.</p>	<p>Тестова перевірка</p> <p>Виготовлення наочності по ознайомленню дошкільників з логіко-математичними поняттями</p> <p>Письмовий аналіз освітньої лінії</p> <p>Базового компоненту дошкільної освіти</p> <p>«Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», порівняльний аналіз змісту логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку в альтернативних та парціальних програм.</p>	<p>Основна: 1-16</p> <p>Додаткова: 10, 13, 21, 27, 43, 62, 75</p> <p>Інформаційні ресурси: 1-6, 8-15</p>	6
Змістовий модуль 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ (3 семестр)				
<p>Тема 3. Методика ознайомлення дошкільників з множиною</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття</p>	<p>Усне опитування.</p> <p>Лепбук по темі</p> <p>Конспект заняття з наочністю по темі «Ознайомлення з поняттями «один», «багато»», дидактичні ігри по темі</p>	<p>Основна: 1-16</p> <p>Додаткова: 10, 18, 24, 26, 43.</p> <p>Інформаційні ресурси: 1,2,4-6, 9-11, 13, 14</p>	6
<p>Тема 4. Методика формування уявлень про величину і вимірювання величин</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття</p>	<p>Тестова перевірка,</p> <p>Лепбук по темі</p> <p>Конспект заняття з наочністю по темі «Ознайомлення з</p>	<p>Основна: 1-16</p> <p>Додаткова: 2, 4, 10-14,</p>	6

		величинами та їх вимірювання», дидактичні ігри по темі	17, 34, 43, 47, 62, 75-77 Інформаційні ресурси: 1,2,4-6, 9-11, 13, 14	
Тема 5. Методика формування уявлень про форму і геометричну фігуру	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка практичного заняття,	Тестова перевірка Лепбук по темі Конспект заняття з наочністю по темі «Ознайомлення з формою чи геометричною фігурою», дидактичні ігри по темі, Підібрати художній матеріал для їх означень (загадки, віршики, казки).	Основна: 1-16 Додаткова: 10, 25, 58, 61, 80 Інформаційні ресурси: 1-6, 8-14	6

Змістовий модуль 2. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ (4 семестр)

Тема 6. Методика формування просторових уявлень	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Тестова перевірка, Лепбук по темі Конспект заняття (будь-яка вікова група) на формування у дітей дошкільного віку просторових уявлень, Дидактичні ігри по темі	Основна: 1-16 Додаткова: 10-13, 28, 48, 62, 71, 75-77, 86 Інформаційні ресурси: 1-15	6
Тема 7. Методика формування часових уявлень	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Тестова перевірка, Лепбук по темі Конспект заняття з наочністю (будь-яка вікова група) по формуванню у дітей дошкільного віку часових уявлень Підбірка віршів, казок, загадок про дні тижня, місяці, року	Основна: 1-16 Додаткова: 10, 40, 59, 62, 72, 83 Інформаційні ресурси: 1-6, 8-14	6
Тема 8. Методика формування уявлень у дошкільників про число та лічбу.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Тестова перевірка, Лепбук по темі Конспект заняття з наочністю для дітей старшої групи на тему: «Ознайомлення з числом і цифрою» (цифра на вибір). Підбірка віршів, загадок, лічилок, казок про числа та цифри. Дидактичні ігри по темі	Основна: 1-16 Додаткова: 2-4, 10-13, 21, 27, 31, 43, 62, 70, 75-77 Інформаційні ресурси: 1,2,4-6, 9-11, 13, 14	6

Тема 9. Методика навчання дітей старшого дошкільного віку обчисленню	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Тестова перевірка, Лепбук по темі Конспект заняття по темі «Ознайомлення із розв'язуванням арифметичних задач та виконання обчислювальної діяльності». П'ять простих задач ілюстрацій.	Основна: 1-16 Додаткова: 12, 13, 35, 49, 65, 77, 79, 90 Інформаційні ресурси: 1,2,4-6, 9-11, 13, 14	6
Тема 10. Планування роботи з логіко-математичного розвитку дошкільників та співпраця із сім'єю	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття.	Експрес опитування Аналіз змісту логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку комплексних, парціальних програм та програми першого класу НУШ. Папка пересувка «Логіко-математичний розвиток дошкільника в сім'ї» Завдання для діагностики логіко-математичного розвитку дітей старшого дошкільного віку. План роботи з логіко-математичного розвитку дітей (.....) року життя на рік.	Основна: 1-16 Додаткова: 5, 13, 62, 67, 68, 78, 85 Інформаційні ресурси: 1-6, 8-14	6

4. Індивідуальні завдання

1. Підготувати мультимедійну презентацію «Вклад у розвиток теорії та методики логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку одного з науковців (вибір персоналії: С. Ф. Русова, Є. І. Тихєєва, Ф. Н. Блехер, Г. М. Леушина, Л. І. Зайцева, Н. І. Багласва, Л. В. Артемова, Г. В. Белошиста, І. Б. Стеценко, В. А. Старченко, К. Й. Щербакова, О.О. Фунтикова та ін.). - за бажанням студента).

2. Охарактеризувати логіко-математичний аспект у Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні

3. Скласти перелік різних видів наочного матеріалу (демонстраційного, роздаткового), охарактеризуйте і обґрунтуйте вимоги до нього; покажіть можливі варіанти його використання, доцільність змін у ході заняття.

4. Скласти картотеку дидактичних ігор логіко-математичного змісту для однієї вікової групи; визначити їх місце в структурі заняття; встановити вплив ігор на підвищення пізнавальної активності дітей і міцність знань.

5. Підготувати конспект заняття по ознайомленню дошкільників з множиною. Підібрати наочні посібники для занять по формуванню у дітей понять «багато», «мало», «один», порівняння різних груп предметів та описати методику використання.

6. Скласти конспект заняття для дітей старшої групи на тему: «Ознайомлення з цифрою».
7. Підібрати вірші, загадки, лічилки, казки про числа та цифри.
8. Скласти конспект заняття на тему: «Склад числа (за вибором) з двох менших», «Кількісна лічба», «Порядкова лічба».
9. Підготувати конспект заняття з використанням «кольорових паличок», логічних блоків З.Дьенеша.
10. Підготувати конспект заняття з навчання дітей обчисленню.
11. Підготувати конспект інтегрованого заняття з ознайомлення дітей із величиною предметів.
12. Підготувати мультимедійну презентацію на тему: «Ознайомлення дітей з народними мірами вимірювання».
13. Скласти конспект інтегрованого заняття (для будь-якої вікової групи) з ознайомлення дітей із формою предметів (геометричною фігурою).
14. Скласти конспект заняття (будь-яка вікова група) щодо формування у дітей дошкільного віку просторових уявлень
15. Підібрати вірші, загадки про дні тижня, казки про місяці року.
16. Підібрати ілюстративний матеріал для формування часових уявлень
17. Скласти конспект інтегрованого заняття (для старшої групи) з ознайомлення дітей із часовими уявленнями
18. Скласти календарний план роботи з логіко-математичного розвитку для старшої групи.
19. Підібрати літературу щодо логіко-математичного розвитку в умовах сім'ї.
20. Виготовити лепбуки з тем 3-9.
21. Виготовлення папки-пересувки на тему «Формування елементарних математичних уявлень дошкільника в сім'ї».
22. Започаткувати ведення словника основних термінів дисципліни, визначення яких потрібно знати напам'ять.
23. Започаткувати створення портфоліо за кожним напрямом роботи з логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку: добір методичних розробок занять з логіко-математичного розвитку, зразки та моделі наочності для різних форм роботи, літературно-художній матеріал математичного змісту, виготовлені леп-буки (розробки за кожною складовою частиною змісту програми: число, кількість і лічба, величина, форма і геометричні фігури, ознайомлення з часом, ознайомлення з простором, арифметичні задачі).
24. Порівняльний аналіз змісту логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку в комплексних та парціальних програм.

5. Методи навчання і прийоми навчання

1) За джерелом інформації: Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-візуалізація із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація)), пояснення, розповідь, бесіда, дискусія. Наочні: ілюстрація, демонстрація. Практичні: виконання практичних завдань.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою, з періодичною літературою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

1) Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, презентація

виконаних завдань.

- 2) Методи письмового контролю: письмове тестування, звіт, реферат;
- 3) Комп'ютерного контролю: тестові завдання.

6. Питання до екзамену з курсу «Теорія та методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку»

1. Психолого-педагогічні основи наступності дитячого садка та школи у логіко-математичному розвитку дошкільників.
2. Засоби забезпечення логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.
3. Вікові особливості формування логіко-математичної компетентності старших дошкільників.
4. Показники логіко-математичної компетентності старших дошкільників (обчислення та кількісна характеристика, класифікація геометричних фігур, предметів, множин, серіація за величиною, масою, об'ємом, розміщенням у просторі та часі).
5. Логіко-математичний розвиток старших дошкільників засобами дидактичної гри.
6. Формування уявлень про простір у дітей четвертого року життя. Зміст і методи роботи.
7. Особливості виміральної діяльності дітей.
8. Виникнення математики і розвиток її як науки.
9. Загальнодидактичні принципи навчання дошкільників математиці.
10. Особливості організації роботи з математики у малокомплектному дитячому садку.
11. Особливості сприймання часу дітьми молодшого дошкільного віку. Зміст, методи та прийоми навчання.
12. Множина та операції з нею. Методи та прийоми формування уявлень у дітей про множину.
13. Методика ознайомлення з числами та лічбою дітей середньої групи.
14. Математичний розвиток дітей в сім'ї. Форми спільної роботи дитячого закладу та сім'ї з питань математичного розвитку дошкільників.
15. Методика навчання дітей старшого дошкільного віку обчислювальної діяльності.
16. Діагностика математичного розвитку дошкільника.
17. Задачі та зміст навчання дітей п'ятого року життя орієнтуванню в просторі.
18. Особливості сприйняття величин предметів дітьми п'ятого року життя.
19. Задачі та зміст ознайомлення дітей раннього віку з величиною предметів.
20. Форми організації навчання дітей елементам математики.
21. Базовий компонент дошкільної освіти про зміст логіко-математичної підготовки дітей.
22. Дидактичні ігри з математичним змістом, основні принципи їх класифікації.
23. Педагогічне керівництво математичним розвитком дітей дошкільного віку (методичний аспект).
24. Простір. Завдання та методика поетапного формування у дітей уявлень і понять про простір та просторову орієнтацію.
25. Завдання та зміст навчання дітей старшого дошкільного віку орієнтуванню в часі.
26. Задачі та зміст ознайомлення дітей раннього віку з формою предметів.
27. Методика ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з календарем.
28. Особливості організації роботи з обдарованими дітьми.
29. Методика проведення дидактичних ігор та вправ для ознайомлення дітей з кількісною та порядковою лічбою.
30. Зміст та форми планування освітньо-виховної роботи з методики формування елементарних математичних уявлень.
31. Розкрити проблеми математичної підготовки дітей до навчання в школі. Проаналізувати причини неуспішності дітей з математики в школі.
32. Методика розв'язування арифметичних задач і прикладів у старшому дошкільному віці.
33. Методика формування уявлень і понять про геометричні тіла у дітей старшого

дошкільного віку.

34. Наступність у роботі дошкільного закладу та школи в навчанні дітей математики. Показники готовності дітей до засвоєння математики в школі.

35. Значення планування, його функції. Вимоги до нього.

36. Методичні прийоми ознайомлення дошкільників з цифрами.

37. Особливості засвоєння дітьми старшого дошкільного віку основних часових мір. Методичні прийоми роботи по формуванню поняття у дітей про добу, як вихідну одиницю календарного часу.

38. Розкрити прийоми утворення чисел.

39. Методичні прийоми поглиблення та розширення знань у дітей дошкільного віку про параметри величини.

40. Розкрити методичні прийоми навчання дітей обстеженню предметів.

41. Етапи роботи по формуванню уявлень про величину у дітей I та II молодшої групи.

42. Геометрична фігура – основа сприймання форми предметів. Розкрити задачі та зміст ознайомлення дітей з формою предметів.

43. Розкрити прийоми ознайомлення дітей з кількісним складом чисел з одиниць та двох менших чисел.

44. Народна математика та її використання в роботі з дітьми.

45. Лепбук як засіб логіко-математичного розвитку дошкільників.

46. Історія розвитку письмових нумерацій. Системи числення.

47. Історія розвитку числа та лічби. Натуральне число.

48. Організація навчання дітей математики в різних вікових групах на заняттях.

49. Формування уявлень у дітей молодшого дошкільного віку про геометричні фігури. Аналіз програмових завдань.

50. Методика ознайомлення дошкільників з мірами вимірювання: сантиметром, метром, літром, кілограмом.

51. Розкрити прийоми роботи під час формування у дітей четвертого року життя уявлень про множину, засвоєння понять «багато-мало», «багато-один», «більш, менш на один».

52. Роль дидактичних засобів у логіко-математичному розвитку дітей.

53. Розкрити способи вимірювання неперервних величин (рідин та сипучих речовин).

54. Організація самостійної математичної діяльності дітей.

55. Особливості сприймання та відображення множин дітьми 2-3 років.

56. Методика ознайомлення дітей з арифметичними задачами.

57. Зміст логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку в комплексних та парціальних програмах.

58. Лепбук, розумні іграшки як засіб логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2									
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Приклад за виконання курсової роботи

Вступ	Основна частина	Захист роботи	Сума
до 25_	до 50_	до 25_	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабе їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Підручники, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації до виконання практичних завдань та самостійної роботи.
2. Демонстраційний та роздатковий матеріал.
3. Мультимедійні засоби. Презентації.

**12. Рекомендована література
ОСНОВНА**

1. Белошистая А. Формирование и развитие математических способностей дошкольников: Вопросы теории и практики: учебное пособие. М. : ВЛАДОС, 2003. 400 с.
2. Божко В. Г., Сазонова А. В. Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку: навчально-методичний посібник. Луганськ : Знання, 2008. 100 с.
3. Брежнев О. Г., Щербакова К. Й. Формування елементів математики у дітей дошкільного віку: методичні рекомендації до семінарських і практичних занять. Маріуполь, 2006. 97 с.
4. Гальперин П. Я., Георгиев Л. С. Формирование начальных математических понятий. Теория и методика развития математических представлений у дошкольников: Хрестоматия. бч. СШ., 1994.
5. Грибанова О. К., Щербакова К. Й. та ін. Методика формування елементарних математичних уявлень у дітей. К. : Вища школа, 1987. 134 с.
6. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності старших дошкільників. Методичний посібник. Х. : Видавництво «Ранок», 2008. 160 с.
7. Кіт Г. І. Методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів з курсу «Теорії і методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку»: Навчально-методичний посібник. Хмельницький : Вид-во ХГПА, 2012. 43 с.
8. Ковальчук В. Ю., Жигайло О. О., Шаран О. В.. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень: курс лекцій. Дрогобич : Посвіт, 2013. 314 с.
9. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: Навчально-методичний посібник / Упорядник Т. І. Пагута. Львів, «Новий Світ-2000», 2020. 300 с.
10. Плетеницька Л. С., Крутій К. Л. Логіко-математичний розвиток дошкільників (за програмою «Дитина в дошкільні роки»). Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2002. 156 с.
11. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко [та ін.] Тернопіль: Мандрівець, 2012. 264 с.
12. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / кер. проекту Б. М. Жебровський. Тернопіль : Мандрівець, 2012. 104 с.
13. Формирование элементарных математических представлений у дошкольников / под ред. А. А. Столяра. М. : Просвещение, 1988. 303 с.
14. Щербакова К. Й. Методика формування елементів математики в дошкільників: Навчальний посібник. К. : Вид-во Європейського університету, 2011. 262 с.
15. Щербакова К. Й. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників. К. : Вища школа, 1996. 94 с.
16. Щербакова К. Й. Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку: навчальний посібник. Мелітополь: Вид. буд. Мелітопольської міської друкарні, 2015. 200 с.

ДОДАТКОВА

1. Ардобицька К. Використання навчальних ігор на уроках. *Дошкільне виховання*. 1997. №1. С. 29.
2. Артемова Л. В. Колір. Форма. Величина. Число [Текст] : для кожної дитини, родини, вихователя, вчителя. К. : Томіріс, 1997. 173 с.
3. Артемова Л. В. Учися граючись. К. : Сяйво, 1994. 91 с.
4. Баглаєва Н. Вимірювання – цікаво і корисно. *Дошкільне виховання*. 2001. № 5. С. 8-10.
5. Баглаєва Н. Діагностика логіко-математичних умінь дитини. *Палітра педагога*. 1998. №3. С. 7-9.
6. Баглаєва Н. Логіко-математичні ігри.. *Палітра педагога*. 2000. № 1. С. 14-17.
7. Баглаєва Н. Логіко-математичний розвиток дошкільнят: шляхи оптимізації. *Палітра педагога*. 2002. № 2. С. 12-14
8. Баглаєва Н. Розвиток логіко-математичного мислення у дошкільників. *Шлях освіти*. 1999. № 3. С. 34-36.
9. Баглаєва Н. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільнят. *Дошкільне виховання*. 1999. № 7. С. 3-4.

10. Білан О., Василенко О. Логіко-математичний розвиток дошкільнят. Молодший дошкільний вік. Конспекти занять. К. : Мандрівець, 2016. 88 с.
11. Білан О., Василенко О. Логіко-математичний розвиток дошкільнят. Середній дошкільний вік. Конспекти занять. К. : Мандрівець, 2016. 96 с.
12. Білан О., Василенко О. Логіко-математичний розвиток дошкільнят. Старший дошкільний вік. Конспекти занять. К. : Мандрівець, 2016. 128 с.
13. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Ч.5 / упоряд. : Т. В. Панасюк, С. І. Нерянова, А. А. Грищенко. Тернопіль : Мандрівець, 2013.
14. Білоуско Л. Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку за допомогою засобів наочності (моделей). *Рідна школа*. 2002. №7. С. 45-48.
15. Білоусько Л. В., Барабаш В. І. Сучасні підходи до логіко-математичної компетентності у дітей старшого дошкільного віку. *Обдарована дитина*. 2013. № 10. С. 2–8.
16. Бегунова Т. І. Розвиток логіко-математичної компетентності дошкільника. *Дошкільний навчальний заклад*. 2012. № 6. С. 4–22.
17. Бородата Л. Дітям про величину. *Дошкільне виховання*. 1992. № 10. С. 10.
18. Брежнева О. Математичні ігри для дітей старшої групи. *Дошкільне виховання*. 2018. № 8. С.12-17.
19. Брежнева О. Математичний розвиток дітей у світлі ідей «Школи радості». *Дошкільне виховання*. 2018. № 8. С.10-11.
20. Брежнева О. Сучасні інноваційні підходи до забезпечення математичної освіти дітей дошкільного віку. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : Зб. наук. праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. 2001. Випуск 1 (44). С. 127-132.
21. Васильченко Н. П. Жива математика: Посібник для підготовки дитини до школи. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 128 с.
22. Вивчаємо час та пори року / укл. Л. І. Іванець. Х.: ПП Українське літературне агентство «УЛА», 2017. [6] с. : іл. (Книга-тренажер).
23. Грама Н. Г., Грама Г. П. Математичний розвиток особистості дитини дошкільного віку в сучасному баченні навчальних програм. *Наука і освіта*. 2011. № 6 (Педагогіка). С. 62–65.
24. Гришко О. І., Лаврінець О. Г. Математичні ігри та вправи як засіб формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та молодшого дошкільного віку: навч.-метод. пос. для студ. спец. 6.010101, 7.01010101 Дошкільна освіта, вихователів, методистів ДНЗ. Полтава : ПНПУ, 2013. 81 с.
25. Гришко О. І., Куцева О. І. Формування часових уявлень дітей п'ятого року життя : навч.-метод. пос. для студ. спец. 6.010101, 7.01010101 - Дошкільна освіта, вихователів, методистів ДНЗ. Полтава : ПНПУ, 2013. 80 с.
26. Гришко О. І., Явтушенко С. П. Використання дидактичних ігор і вправ при формуванні геометричних уявлень у дітей дошкільного віку : навч.-метод. пос. для студ. спец. 6.010101, 7.01010101 Дошкільна освіта, вихователів, методистів ДНЗ. Полтава : ПНПУ, 2013. 73 с.
27. Гришко О. І., Дзюба Т. О. Дидактичні ігри як засіб формування уявлень про кількість у дітей дошкільного віку : навч.-мет. посібник. Полтава : ПНПУ, 2013. 71 с.
28. Гришко О. І., Забалуй Ю. О. Моделювання як засіб формування просторових уявлень у дітей старшого дошкільного віку : навч.-мет. посібник. Полтава : ПНПУ, 2013. 55 с.
29. Гришко О. І., Васюк М. В. Сучасні підходи до формування геометричних уявлень у дітей старшого дошкільного віку: навч.-мет. посібник. Полтава : ПНПУ, 2013. 56 с.
30. Ерофеева. Т. И. Математика для дошкольников: Кн. для воспитателей дет. Сада. 2-е изд., доп. М. : Просвещение, 2007. 175 с.
31. Зайцева Л. Дошкільнятам про числа і цифри. *Дошкільне виховання*. 2013. № 12. С. 10–13.
32. Зайцева Л. Елементарна математична компетентність. *Дошкільне виховання*. 2004. № 7. С. 12-15.

33. Зайцева Л. І. Математична компетентність: диференційований підхід. *Палітра педагога*. 2004. № 2. С. 16-17.
34. Зайцева Л. Світ у вимірі математики. Компетентісний підхід до освіти дошкільнят. *Дошкільнє виховання*. 2017. № 12. С.2-4.
35. Зайцева Л. Формування елементарної математичної компетентності в дітей старшого дошкільного віку : автореф. дис. на здобуття канд. пед. наук : 13.00.08 : «Дошкільна педагогіка». К., 2005. 20 с.
36. Ігрова діяльність старших дошкільників / Упор. Н. Ф. Юрченко. Х. : Вид. група «Основа», 2011. 170 с.
37. Игры и упражнения по развитию умственных способностей у детей дошкольного возраста / Сост. Л. А. Венгер, О. М. Дьяченко. Авторы: Л. А. Венгер, О. М. Дьяченко, Р. И. Говорова, Л. И. Цеханская. М., Просвещение, 1989. 127 с.
38. Кац Є. Математика в іграх для дітей старшої групи. *Дошкільнє виховання*. 2018. № 1. С. 18-19.
39. Комарова Л. Как работать с палочками Кюизенера? Игры и упражнения по обучению математике детей 5-7 лет / Л. Д. Комарова. М. : Издательство ГНОМ и Д, 2006. 64 с.
40. Криворучко Т. Логіко-математичні ігри. *Дошкільнє виховання*. 2007. №2. С. 10-11.
41. Кривошея Т. Математичні головоломки: формуємо сенсорно-пізнавальну, логіко-математичну та дослідницьку компетентності дітей. *Палітра педагога*, 2021. № 1. С.3- 8.
42. Кривошея Т. Розвиток творчого потенціалу дітей старшого дошкільного і молодшого шкільного віку у процесі формування уявлень про форму предметів. Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.) / за ред. О. А. Голюк ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. С.20-25.
43. Логіко-математичні цікавинки. До Базової програми «Я у Світі» / уклад. Н. І. Дикань. Х. : Вид. група «Основа», 2010.143 с.
44. Магочкіна О. Математика у віршах. *Дошкільнє виховання*. 2020. №9. С. 11.
45. Мамон В. Г., Яблонська І. А., Половець А. Л. Розвиток логіко-математичної компетентності дошкільників за допомогою паличок Кьюізенера та блоків Дьенеша. *Дошкільний навчальний заклад*. 2009. № 3. С. 21-27.
46. Метлина Л. С. Заняття по математике в детском саду. М. : Просвещение, 1985. 223 с.
47. Нестерук Н. Веселий гудзичок. *Дошкільнє виховання*. 2017. № 1. С.30-31.
48. Новіцька Т., Небжицька О. Пригоди на острові Математики. Квест для дітей старшої групи. *Дошкільнє виховання*. 2017. № 4. С. 30-33.
49. Носова Е. А. Логика и математика в дошкольном возрасте. СПб., 1997.
50. Павленко Л. Г. Роль дидактичних ігор у розвитку логіко-математичних здібностей дошкільників. *Таврійський вісник освіти*. 2013. №2 (42). С. 80-87.
51. Пагута Т. І. Роль казки в логіко-математичному розвитку дітей дошкільного віку. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових праць*. № 1 (21). Рівне : РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2019. С.124-134.
52. Пагута Т. І. Використання STREAM-ОСВІТИ з метою логіко-математичного розвитку дошкільників. *Педагогіка та психологія: сучасний стан розвитку наукових досліджень та перспективи: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 15-16 листопада 2019 р., Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2019. 148 с. (С. 48-52)*
53. Пагута Т. І. Формування мовленнєвої компетенції дошкільників на заняттях з логіко-математичного розвитку. *Збірник тез виступів учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми реформування дошкільної та початкової*

освіти України у контексті євроінтеграційних процесів» (10 грудня 2019 р.). Рівне: РВЦ МEGУ імені академіка Степана Дем'янчука, 2019. 334 с. (С. 282-286)

54. Пагута Т. І. Роль дарів Ф. Фребеля в логіко-математичному розвитку дошкільників. *International scientific and practical conference «Psychology and pedagogy as sciences of formation and development of modern personality»: conference proceedings, December 27-28, Wloclawek: Izdevnieciba «Baltija Publishing»*. 208 pages. (P. 202-206).
55. Пагута Т. І. Формування фахових компетентностей майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти на заняттях з теорії та методики формування елементарних математичних уявлень. *Збірник тез виступів учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку вищої школи та економіки в XXI столітті» (15-16 жовтня 2020 р.)*. Рівне : РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2020. 284 с. (С.112-116).
56. Пагута Т. І. Використання сучасних технологій навчання при викладанні курсу «Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників». *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових праць*. № 1 (17). Рівне : РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2017. С. 113-122
57. Пагута Т. І. Розвиток логіко-математичних компетентностей старших дошкільників засобами ігрових методик. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових праць*. № 2 (18). Рівне : РВЦ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2017. 292 с. С.98-107.
58. Пагута Т. І. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільників. *Психологія та педагогіка: історія розвитку, сучасний стан та перспективи досліджень: Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (15-16 вересня 2017 р., м. Одеса)*. Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2017. 100 с. С. 78-82
59. Пагута Т. І., Семенюк О. Ю. Підготовка майбутніх вихователів до використання інформаційно-комп'ютерних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку. *Тенденції розвитку психології та педагогіки: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 3-4 листопада 2017 року)*. К. : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2017. 136 с.
60. Пагута Т. І. Використання сучасних технологій навчання в процесі вивчення навчальної дисципліни «Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників». *Збірник тез I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Університет і школа: перспективи співпраці» (м. Рівне, 19-21 квітня 2018 р. Навчально-науковий інститут права НУВГП*. Рівне, 2018. С. 67-69.
61. Плетенецька Л. Мандрівка у народну математику. *Палітра педагога*. 1999. №1. С. 3-8.
62. Плетеницька Л. С., Крутій К. Л. Логіко-математичний розвиток дошкільників (за програмою «Дитина в дошкільні роки»). Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2002. 156 с.
63. Позднякова В. В. Розвиток логіко-математичної компетентності дітей дошкільного віку. Пізнавально-ігрові комплекси. К. 2013, 352 с.
64. Решетняк О. Доматематична підготовка малюків: Монтессорі-підхід. *Дошкільне виховання*. 2017. № 12. С.10-12.
65. Сазонова А., Шматченко Г. Особливості навчання старших дошкільників розв'язування арифметичних задач. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 8. С. 36–47.
66. Самаріна В. В. Система роботи з впровадження технології саморозвитку М. Монтессорі в дошкільних навчальних закладах. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 419 с.
67. Сивак Н. А. «Країна логіки» (логіко–математична компетентність дітей дошкільного віку). Методичний посібник Вінниця: ММК, 2020. 72 с.
68. Скворцова С. Логіко-математична компетентність дитини: наступність дошкільля і школи. *Дошкільне виховання*. 2011. №5. С. 13-17.
69. Скворцова С. Формування логіко-математичної компетентності п'ятирічних. *Дошкільне виховання*. 2011. №10. С. 15-19.

70. Скрипник В. Пригоди непосидючих одиничок. Формування базових уявлень про числа і цифри в дітей дошкільного віку. *Дошкільне виховання*. 2020. №9. С. 8-9.
71. Смирнова К. В. Математика. Космічна подорож. Х.: ПП Українське літературне агентство «УЛА», 2020. 10 с.
72. Стеценко І. Дивовижні перетворення аркуша паперу. *Дошкільне виховання*. 2017. № 12. С. 8-9.
73. Стеценко І. STREAM – освіта. Математичні дослідження. *Дошкільне виховання*. 2018. № 1. С. 13.
74. Стеценко І. Порівнюємо геометричні фігури за величиною. Математичні досліди для дітей молодшої групи. *Дошкільне виховання*. 2018. № 4. С.14-15.
75. Сухар В. Л. Вивчаємо математику. Молодший дошкільний вік. К. Ранок «Навчальна книга». 2017. 112 с.
76. Сухар В. Л. Вивчаємо математику. Середній дошкільний вік. К. Ранок «Навчальна книга». 2017. 112 с.
77. Сухар В. Л. Вивчаємо математику. Старший дошкільний вік. К. Ранок «Навчальна книга». 2017. 192 с.
78. Татарінова С. О. До проблеми формування логіко-математичних понять у практиці роботи дошкільного навчального закладу. *Наука і освіта*. Одеса : Півд. наук. центр АПН України, 2010, № 8. С. 148-151.
79. Татарінова С. Педагогічні умови формування логіко-математичних понять у старших дошкільників. *Дошкільне виховання*. 2009. №1. С.24–35.
80. Туник І. Розвиток логіко-математичних здібностей дошкільнят. *Палітра педагога*. Київ : «Світич». 2004, №№ 3, 4. С. 24-29, 26-29.
81. Фальковська В. Циркова вистава – для малят забава. *Дошкільне виховання*. 2018. № 2. С.35-36.
82. Фунтикова О. О. В гостях у днів тижня. *Дошкільне виховання*. 1994. №1.
83. Фунтикова О. О. Від явища до сутності: Формування знань про час. *Дошкільне виховання*. 1998. №10. С. 6-7.
84. Фунтикова О. О. Дітям про час. *Дошкільне виховання*. 1996. №11. С. 8-9.
85. Фунтикова О. О. Педагогічні основи формування початкових математичних уявлень у дітей 4-5-го року життя. *Палітра педагога*. 1999. №4. С.10-13.
86. Храмічева О. Кольоровий світ навколо. *Дошкільне виховання*. 2017. № 1. С.32-34.
87. Чумак Л. В. Фігури: міні-підручник для дошкільнят. Х. : ПП «Навчальна література», 2016. [6] с.
88. Шевченко Т. С. Формирование представлений о времени и пространстве у детей дошкольного возраста средствами искусства: Автореф. дис.... канд. пед. наук. Ростов н/Д, 1999.
89. Шматченко Г. О. Освітнє середовище як засіб логіко-математичного розвитку старших дошкільників. *Наукові записки. Психолого-педагогічні науки Ніжинський державний ун-т ім. М. Гоголя*. 2011. № 4. С. 91–94.
90. Щербакова К. Розв'язування математичних задач: компетентний підхід. *Дошкільне виховання*. 2007. №11. С. 20-21.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Альтхауз Д. Цвет, форма, количество. Опыт работы по развитию познавательных способностей детей дошкольного возраста. М., 2000. 64 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://virmary.ucoz.ru/load/9-1-0-26>
2. Будько Т. С. Теория и методика формирования элементарных математических представлений у дошкольников: конспект лекций / Под. ред. Будько Т. С.; Брестский государственный университет им. А. С. Пушкина. Брест: Издательство БрГУ, 2006. 46 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pedlib.ru/Books/6/0257/6_0257-1.shtml
3. Дудка З. Г. Використання дидактичного матеріалу з логіко-математичного розвитку – Всеосвіта. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-didakticnogo-materialu-z-logiko-matematichnogo-rozvitku-u-roboti-z-doskilnikami-235039.html>

4. Всеукраїнський портал Anelok: Навчальні електронні матеріали. Розділ «Математика». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://anelok.in.ua/product-category/matematyka/>
5. Формирование элементарных математических представлений у дошкольников [Електронний ресурс] / Под ред. А. А. Столяра. М.: Просвещение. 1988. 303 с. Режим доступу до ресурсу: http://www.i-gnom.ru/books/formirovaniye_math_pred.html
6. Сербина Е. В. Математика для малышей. М., 1992. 77 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/295001/>
7. Рихтерман Т. Д. Формирование представлений о времени у детей дошкольного возраста: Просвещение, 1987. 47 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.superinf.ru/view_helpstud.php?id=59
8. Петрова В. Ф. Методика математического образования детей дошкольного возраста. [Електронний ресурс]. Каз.федер.ун-т. Казань, 2013. 203 с. Режим доступу до електронного ресурсу http://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net21452/20_218_A5kl000510.pdf
9. Михайлова З. А. Теория и методика развития математических представлений у дошкольников / З. А. Михайлова, Р. Л. Непомнящая. С.Петербург, 1994. 236 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу до електронного ресурсу <http://filegiver.com/free-download/mikhaylova-z-a-nepomnyashchaya-r-l.-teoriya-i-metodika-razvitiya-matematicheskikh-predstavleniy-u-doshkoln>.
10. Математика для малюків http://adalin.mospsy.ru/l_01_00/l_01_08b.shtml
11. Кононович А. Н. Игровые комплексы по формированию элементарных математических представлений у дошкольников в группе Почемучки (4-й год жизни). Мозырь: ООО ИД «Белый ветер», 2007 72 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://elbooka.com/kniga/kniga-detskaia/44936-gromova-oe-formirovanie-elementarnyh-matematicheskikh-predstavleniy-u-detev-rannego-vozrasta.html>
12. Ільченко Л. В., Чернега Н. С. Логіко-математичні ігри як засіб формування мислення старших дітей дошкільного віку. Навчально-методичний посібник. Сквиря: «Джерело», 2011. 70 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу http://skviravo.ucoz.ru/load/doshkilna_osvita/ilchenko_ljudmila_viktorivna/2-1-0-238.
13. Громова О. Е. Формирование элементарных математических представлений у детей раннего возраста [Електронний ресурс]. М.: ТЦ Сфера, 2006. 48 с. Режим доступу: <http://elbooka.com/kniga/kniga-detskaia/44936-gromova-oe-formirovanie-elementarnyh-matematicheskikh-predstavleniy-u-detey-rannego-vozrasta.html>
14. Електронний підручник «Математика в дитячому садку» http://www.i-gnom.ru/books/metlina_matematika_v_detskom_sadu.html
15. Пагута Т. І. Використання фольклорних творів як засобу логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку. Reviewed and recommended for publication The decision of the Organizing Committee of the conference «GLOBAL SCIENCE AND EDUCATION IN THE MODERN REALITIES '2020». Washington, USA. No 1 on August 27, 2020. С. 337-341 [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу. <https://www.sworld.com.ua/index.php/seccius3-16/32384-us03-066>